

FIZIKA FANIDAN O'QITISH MAHORATI.

Temirov Xaydarjon Hosirovich

*Andijon viloyati Paxtaobod tumani 1-son kasb-hunar
maktabi fizika fani o'qituvchisi.*

Annotatsiya: Ushbu maqola yosh avlodga ta'lim berishda fizika fanining tutgan o'rnini yanada oshirishga bag'ishlangan. Maqolada ta'lim muassasalarida fizika fanini o'qitish ilmiy dunyoqarashni shakllantirishda muhim o'rin tutishi hamda fundamental fanlar rivoji hozirgi zamon talabi ekanligi haqida bayon qilingan.

Kalit so'zlar: Dunyoqarash, mustaqil fikrlash, kuzatish, fizika, fundamental fanlar, masala yechish, pedagogik mahorat

KIRISH

Ta'lim jarayonida fizika fanini o'qitishni ilmiy dunyoqarashni shakllantirishning muhim omili sifatida qarash bugungi kunda dolzarbdir. Zero fizikani o'qitish Olamning tuzilishini o'rgatish, uning tashkil etuvchilari bilan tanishtirish, tabiatda bo'layotgan fizik jarayonlarni mohiyatan anglab yetishni tushuntirish demakdir. [1] Qolaversa bugungi kunda inson hayotining barcha sohalariga fizika fani yutuqlari deyarli tadbiiq etilgan, hamda texnika va texnologiya shunchalik jadal rivojlanmoqdaki, ba'zan ularni mohiyatini tushunib, hayotda qo'llay bilish nafaqat texnik hodimlarni, balki oddiy kishilarni ham yetarlicha bilim va salohiyatga ega bo'lishlarini talab etmoqda. Shuning uchun ham ayni damda jamiyatning zamonga mos holda umumta'lim va oliy ta'limdagi fundamental fanlarni o'qitishni takomillashtirishga bo'lgan talablarini e'tiborga olish juda muhim hisoblanadi.

Jumladan fizika fanini o'qitishda jamiyat taraqqiyoti bilan bog'liq bo'lgan quyidagi muhim holatlarni e'tiborga olish maqsadga muvofiq sanaladi:

1. Kelajakda turmushning barcha jabhalariga kompyuterlar kirib boradi.
2. Millionlab kasb-hunar ishlari lazerlar va robotlar bilan bog'liq bo'ladi.
3. Inson faoliyatidagi sohalar, jumladan sog'liqni saqlash, gigiena, ichimliklar, konstruksiyalar, harbiy injenerlik, ilmiy asbob-uskunalar yaratish, tuzatish va sozlanishida yangi, o'zgarib boruvchi zamonaviy texnologiyalar kirib boradi.
4. Nanotexnika qurilmalari turmushning barcha sohalarida keng ommalashadi.
5. Yaqin kelajakda kvant kompyuterlari kirib borib, informatsiya almashuv tezligi hozirgiga nisbatan milliardlar marta tezlashadi.
6. Tabiiy qazilma moddalar o'rniga kerakli xususiyatga ega kompozit materiallardan foydalanish ko'lami keskin ortib boradi.[2]

ADABIYOTLAR TAHLILI

Insoniyat rivojlanishining hozirgi davri – zamonaviy texnogen taraqqiyot davri bo‘lib, o‘ziga xos bir qator xususiyatlarga egadir. Bu eng avvalo, ilm fanga tegishlidir, chunki, ilm-fan olamni bilish va inson faoliyatining barcha sohalaridagi yutuq va muvaffaqiyatlarini belgilab beruvchi muhim omil hisoblanadi. Shuning uchun, bugungi kunga xos bo‘lgan texnogen taraqqiyot davridagi insoniyat rivojlanishining muhim jihati hisoblanadi.

MUHOKAMA

Dunyoqarash tabiat, ijtimoiy jamiyat, tafakkur hamda shaxs faoliyati mazmunining rivojlanib borishini belgilab beruvchi dialektik qarashlar va e‘tiqodlar tizimidir. Mazkur tizim doirasida ijtimoiy-g‘oyaviy, falsafiy, iqtisodiy, tabiiy-ilmiy, ma‘naviy-axloqiy, estetik, huquqiy va ekologik bilimlar negizida shakllangan e‘tiqodlar asosiy tarkibiy unsurlar sifatida namoyon bo‘ladi.

XULOSALAR

Muayyan dunyoqarashga ega bo‘lish shaxsda atrof-muhit, ijtimoiy munosabatlar, mehnat faoliyati va ishlab chiqarish jarayoni, sub’ektlarga nisbatan ma‘lum munosabatning qaror topishi, shuningdek, shaxs tomonidan zimmasidagi ijtimoiy burchlarini to‘laqonli anglash va ularni bajarishga nisbatan ma‘suliyat tuyg‘usiga ega bo‘lishi uchun zamin yaratadi.

Shaxsda dunyoqarash izchil, tizimli, uzluksiz hamda maqsadga muvofiq tashkil etilayotgan ta‘lim-tarbiyaning yo‘lga qo‘yilishi, uning turli yo‘nalish va mazmundagi ijtimoiy munosabatlar jarayonida faol ishtirok etishi, shuningdek, o‘z-o‘zini tarbiyalab borishi natijasida shakllanadi.

Yosh avlod dunyoqarashining shakllanishida ta‘lim muassasalarida o‘qitilishi yo‘lga qo‘yilgan tabiiy, ijtimoiy va gumanitar fanlar asoslarining ular tomonidan puxta o‘zlashtirilishi muhim o‘rin tutadi

Fizika fani o‘quvchilarda ilmiy dunyoqarashni shakllantirishda tayanch fan, fizika darslari esa uning vositasi hisoblanadi.

Dunyoqarashni shakllantirishda o‘qituvchidan katta pedagogik mahorat talab qilinadi.

Bugungi kunda o‘qituvchining pedagogik mahoratini oshirishga yordam beruvchi metodlar va vositalar juda ko‘p ishlab chiqilgan bo‘lib, ular jumlasiga interaktiv metodlar va multimediyaga vositalari kiradi.

Bugungi kunda fan, madaniyatning barcha jihatlari bilan o‘zaro bog‘liqlik va aloqadorlikda bo‘lgan bo‘lagi sifatida qaralmoqda. Bundan tashqari, tabiiy-ilmiy va gumanitar madaniyatning birligi e‘tirof etilib, barcha gumanitar hodisalar o‘z davriga xos bo‘lgan dunyoqarash, dunyoni his qilish, anglash orqali o‘zida tabiiy-ilmiy madaniyat “muhri”ni aks ettiradi, chunki, tabiiy bilimlar sohasidagi har qanday kashfiyot – aniq bir tarixiy davrning “debochasi” hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qulboyev, Z. (2021). Olamni o'rganishda va texnikaning rivojlanishida mexikaning ahamiyati. Academic research in educational sciences, 2(9), 366-369.
2. Pulatov Sh.N. Sankhya-ancient Indian philosophical school. //pustak bharati research journal// JAN-June. ISSUE Toronto, Canada. No: 1 -2, 2020.
3. N.Bekmirzayev, F.Q.Tugalov, Sh.X.Xolbo'tayev, G.Qulmatova. Tabiiy bilimlarning oliy ta'limdagi o'rni va roli Таълим муассасаларида аниқ фанларни ўқитишнинг долзарб муаммолари, 191. Бухоро, 2017
4. Ziyayev Adhamjon Nisolmukhammadovich, umumiy pedagogika (tarbiya nazariyasi)o'quv qo'llanma 5140000 – O'qituvchilar tayyorlash va pedagogika fani ta'lim sohasi bakalavriat yo'nalishlari uchun Qo'qon – 2020
5. Fizika o'qitishda samaradorlikka erishish omillari Nargiza Ziyoxonovna
6. G'oibova, Science November and 2020 Education/ Volume 1 Scientific Issue 8
7. M.X.O'lmasova "Fizika" 3-qism. T.: O'qituvchi 20037. Qulboyev, Z.,
8. Urinov, S., & Abduraxmonov, A. (2021). Texnika yo'nalishidagi oliy o'quv yurtlarida qattiq jismlar fizikasi bo'limini o'zlashtirish samaradorligini oshirish yo'llari. Science and Education, 2(10), 380-386. nashriyoti, T., 2003-y8.
9. Жураева, Н. М., & Ахмаджонова, У. Т. (2021). Использование творческой работы в кругах. Экономика и социум, (3-1), 552-555.
10. Ахмаджонова, У. Т., & Ахмаджонова, У. Т. (2021). O'quv dars mashg'ulotlarida didaktik o'yin texnologiyalaridan foydalanish. Science and Education, 2(11), 977-984.
11. Shermuhammedov, A. A., Mustafakulov, A. A., & Mamatkulov, B. H. (2021). Multimedia in the teaching of physics use. Conferencea, 105-108.
12. Yaxshiyeva, Z. Z., Ахмаджонова, У. Т., & Ахмаджонова, У. Т. (2021).
13. Ta'lim sifatini baholash xorij tajribasi misolida o'rganilmoqda. Integration of science, education and practice. Scientific-methodical journal, 383-385.
14. Халилов, О. К., Маматкулов, Б. Х., & Нуруллаева, Г. О. Физика фанини ўқитишда марказий осиё олимларининг илмий меросидан фойдаланиш. 1 том, 416.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. Piraxunova F.N., Nazirov A.X. O'qitishning yangi pedagogik texnologiyalari. Uslubiy qo'llanma. –T.: "IQTISOD-MOLIYA". 2008, 3-48 bet.
2. O'zbekiston Respublikasida Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi. "O'zbekiston", Toshkent, 1997 yil.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2000 yil 16 oktyabrdagi "Oliy va o'rta maxsus ta'lim davlat standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori.

4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2006 yilda mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2007 yilda iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirishning eng muhim ustuvor yo‘nalishlariga bag‘ishlangan majlisi materiallaridan “O‘zbekiston ovozi” gazetasi, 2007 y 12 fevral.
5. Бордовская Н.В. Диалектика педагогического Исследования. –М.; 2001.
6. Селевко Г. Современные образовательные технологии: Учеб. пособ. –М. 1998 год.

